

VEXILLA REGIS

VÝBOR Z LATINSKÉ DUCHOVNÍ POEZIE

Přeložila Markéta Koronthályová

VYŠEHRA D

©
Markéta Koronthályová, 2013

ISBN 978-80-7429-340-5

1. PŘÍLEŽITOSTNÉ ZPĚVY

MEDIA VITA

Media vita
in morte sumus;
quem quærimus adiutorem,
nisi te, Domine,
qui pro peccatis nostris
iuste irascaris?
Sancte Deus, sancte fortis,
sancte et misericors Salvator,
amaræ morti ne tradas nos.

RORATE CÆLI
(tempore Adventus)

R.: Rorate cœli desuper et nubes pluant iustum.

Ne irascaris, Domine,
ne ultra memineris iniquitatis:
ecce civitas sancti facta est deserta:
Sion deserta facta est: Ierusalem desolata est:
domus sanctificationis tuæ et gloriæ tuæ,
ubi laudaverunt te patres nostri.

R.

Peccavimus et facti sumus tamquam immundus nos,
et cecidimus quasi folium universi:
et iniquitates nostræ quasi ventus abstulerunt nos:

MEDIA VITA

Uprostřed žití
jsme ve smrti.
Koho za pomocníka hledáme,
než tebe, Pane,
který se pro naše hříchy
spravedlivě hněváš?
Svatý Bože, svatý silný,
svatý a milosrdný Spasiteli,
nevydávej nás trpké smrti.

RORATE COELI

(v době adventní)

R.: Rosu dejte, nebesa, shůry a oblaka jako déšť
ať vydají spravedlivého.

Nehněvej se, Pane,
nepamatuj si více naší nepravost:
hle, obec svatého je opuštěna,
Sion byl opuštěn, Jeruzalém byl zničen,
příbytek tvé svatosti a tvé slávy,
kde tě chválili naši otcové.

R.

Zhřešili jsme a stali jsme se nečistými, každý z nás.
Upadli jsme jako list ze stromu světa
a naše nepravosti nás odnesly jako vítr.

abscondisti faciem tuam a nobis
et allisisti nos in manu iniquitatis nostræ.

R.

Vide, Domine, afflictionem populi tui
et mitte, quem missurus es:
emitte Agnum, dominatorem terræ,
de Petra deserti ad montem filiæ Sion:
ut auferat ipse iugum captivitatis nostræ.

R.

Consolamini, consolamini, popule meus:
cito veniet salus tua:
quare mærore consumeris,
quia innovavit te dolor?
Salvabo te, noli timere,
ego enim sum Dominus Deus tuus,
Sanctus Israel, Redemptor tuus.

R.

Skryl jsi před námi svou tvář
a uvrhl jsi nás do područí naší nepravosti.

R.

Pohleď, Pane, na trápení svého lidu,
a pošli, koho chceš poslat:
vyšli Beránka, vládce země,
ze skály pouště na horu dcery Sionské:
aby on sám odnesl jho našeho zajetí.

R.

Utěš se, utěš se, můj lide:
brzy přijde tvá spása:
proč jsi stravován žalem,
proč se obnovila tvá bolest?
Zachráním tě, neboj se,
já jsem přece tvůj Pán a Bůh,
svatý Izraele, tvůj Vykupitel.

R.

ATTENDE, DOMINE
(*tempore Quadragesimæ*)

R.: Attende, Domine, et miserere,
quia peccavimus tibi.

Ad te, Rex summe, omnium Redemptor,
oculos nostros sublevamus flentes:
exaudi, Christe, supplicantium preces.
R.

Dextera Patris, lapis angularis,
via salutis, ianua cælestis,
ablue nostri maculas delicti.
R.

Rogamus, Deus, tuam maiestatem:
auribus sacris gemitus exaudi:
crimina nostra placidus indulge.
R.

Tibi fatemur crimina admissa:
contrito corde pandimus occulta:
tua, Redemptor, pietas ignoscat.
R.

Innocens captus, nec repugnans ductus,
testibus falsis pro impiis damnatus:
quos redemisti, tu conserva, Christe.
R.

ATTENDE, DOMINE

(v době postní)

R.: Pohleď, Pane, a smiluj se,
neboť jsme zhřešili proti tobě.

K tobě, nejvyšší Králi, Vykupiteli všech,
pozvedáme s pláčem svoje oči:
vyslyš, Kriste, modlitby těch, kdo tě s pokorou prosí.
R.

Ty jsi pravice Otcova, úhelný kámen,
cesta spásy, brána do nebe;
smyj skvrny našeho provinění.
R.

Prosíme, Bože, tvou velebnost:
vyslyš s laskavostí naše nářky
a buď k našim vinám shovívavý.
R.

Tobě vyznáváme svoje provinění:
se zkroušeným srdcem odkrýváme skryté:
tvá láska, Vykupiteli, ať nám odpustí.
R.

Třebas nevinný, byl zajat; vedli ho a nevzpíral se jim;
falešnými svědky byl odsouzen místo bezbožníků:
ty jsi nás vykoupil, ty nás také zachraň, Kriste.
R.

2. SEKVENCE

STABAT MATER DOLOROSA
(tempore Quadragesimæ)

Stabat mater dolorosa,
iuxta crucem lacrimosa,
dum pendebat filius.

Cuius animam gementem,
contristatam et dolentem
pertransivit gladius.

O quam tristes et afflicta
fuit illa benedicta
mater unigeniti.

Quæ mærebat et dolebat
pia mater, dum videbat
nati pœnas inclyti.

Quis est homo, qui non fleret,
matrem Christi si videret
in tanto supplicio?

Quis non posset contristari,
Christi matrem contemplari
dolentem cum filio?

Pro peccatis suæ gentis
vidit Iesum in tormentis
et flagellis subditum.

STABAT MATER DOLOROSA

(v době postní)

Vedle kříže matka stála,
proudy slzí prolévala,
neboť na něm visel Syn.

Její duši nářku plnou,
zarmoucenou, utrápenou
pronikl meč bolesti.

O jak smutná a zdrcená
byla ona požehnaná
matka Syna Božího.

Co cítila, jak trpěla
svatá matka, když viděla
rány Syna slavného.

Kde je člověk, jenž zadrží
pláč, když vidí matku Boží
v takovém ponížení?

Kdo by mohl nevidět,
smutek matky nesdílet,
když trpěla se Synem?

Hle, pro hříchy lidstva všeho
vidí v mukách Syna svého,
jak je krutě bičován.

Vidit suum dulcem natum
moriendo desolatum,
dum emisit spiritum.

Eia mater, fons amoris,
me sentire vim doloris
fac, ut tecum lugeam.

Fac, ut ardeat cor meum
in amando Christum Deum,
ut sibi complaceam.

Sancta mater, istud agas,
crucifixi fige plagas
cordi meo valide.

Tui nati vulnerati,
tam dignati pro me pati,
pœnas mecum divide.

Fac me vere tecum flere,
crucifixo condolere
donec ego vixero.

Luxta crucem tecum stare
et me tibi sociare
in planctu desidero.

Virgo virginum præclara,
mihi iam non sis amara,
fac me tecum plangere.

Vidí svoje dítě drahé
v umírání opuštěné,
když vydechne naposled.

Ejhle matko, lásky zdroji,
dej mi cítit bolest svoji,
dej mi s tebou prožít žal.

Dej, ať v srdci hořet mohu
láskou ke Kristu a Bohu,
abych se mu zalíbil.

Svatá matko, rány svého
Syna ukřížovaného
i do srdce mého vbij.

Bolest Syna zraněného,
také pro mne mučeného
dej mi s tebou rozdělit.

Chci též s tebou zaplakat,
muka tvého Syna znát,
dokud tady budu žít.

Vedle kříže s tebou být,
k tvému nářku připojit
nářek svůj toužím i já.

Panno panen přeslavná,
buď ke mně přívětivá,
nech mě s tebou naříkat.

Fac, ut portem Christi mortem,
passionis fac consortem
et plagas recolere.

Fac me plagis vulnerari,
fac me cruce inebriari
et cruore filii.

Inflammatum et accensum
per te, Virgo, sim defensum
in die iudicii.

Fac me cruce custodiri,
morte Christi præmuniri,
confoveri gratia.

Jiná verze:

*Christe, cum sit hinc exire,
da per matrem me venire
ad palmam victoriae.*

Quando corpus morietur,
fac, ut animæ donetur
paradisi gloria.

Kéž bych s tebou mohl znovu
nést na sobě smrt Kristovu,
rány jeho prožívat.

Dej, abych byl bitím zraněn,
křížem Kristovým opojen,
až do krve utýrán.

Trápen plameny a ohněm,
ať jsem tebou, Panno, bráněn
v onen hrozný soudný den.

Kéž jsem vždy ochráněn křížem,
jak hradbou obklopen Kristem
a podpírán milostí.

Jiná verze:

*Kriste, až umírat budu,
dej, ať díky matce mohu
dospět k palmě vítězství.*

Po smrti pak mého těla
dopřej, aby duše směla
vejít v ráje království.

OBSAH

1. PŘÍLEŽITOSTNÉ ZPĚVY

Media vita	9
Rorate coeli	9
<i>(v době adventní)</i>	
Attende, Domine	13
<i>(v době postní)</i>	

2. SEKVENCE

Stabat mater dolorosa	17
<i>(v době postní)</i>	
Victimae paschali laudes	23
<i>(v době velikonoční)</i>	
Veni, Sancte Spiritus	25
<i>(na svátek Seslání Ducha svatého – Letnice)</i>	
Lauda, Sion, Salvatorem	27
<i>(na slavnost Nejsvětějšího Těla a Krve Páně – Boží Tělo)</i>	
Dies irae	35
<i>(na den Vzpomínky na všechny věrné zemřelé 2. listopadu)</i>	

3. MARIÁNSKÉ ANTIFONY

Salve, Regina	43
Alma Redemptoris Mater	43
Ave, maris stella	45
Ave, Regina coelorum	47
Sub tuum praesidium	47

4. HYMNY

(t.č. bez liturgického určení)

Vita nostra plena bellis	51
Cur mundus militat	53

V adventní době do 16. prosince

Conditor alme siderum	55
<i>(k nešporám)</i>	
Verbum supernum prodiens, a Patre lumen exiens	57
<i>(k modlitbě se čtením)</i>	
Vox clara ecce intonat	59
<i>(k ranním chválám)</i>	

V adventní době po 16. prosinci

Verbum salutis omnium	61
<i>(k nešporám)</i>	
Veni, Redemptor gentium	63
<i>(k modlitbě se čtením)</i>	
Magnis prophetae vocibus	67
<i>(k ranním chválám)</i>	

V době vánoční

Christe, redemptor omnium	69
<i>(k nešporám)</i>	
Candor aeternae Deitatis almae	71
<i>(k modlitbě se čtením)</i>	
A solis ortus cardine	73
<i>(k ranním chválám: A–G; k nešporám od Slavnosti Zjevení Páně: H, I, L, N)</i>	

V postní době

Audi, benigne conditor	81
<i>(k nešporám v neděli)</i>	
Iesu quadragenariae	83
<i>(k nešporám ve všední den)</i>	
Ex more docti mystico	85
<i>(k modlitbě se čtením v neděli)</i>	
Nunc tempus acceptabile	87
<i>(k modlitbě se čtením ve všední den)</i>	
Precemur omnes cernui	89
<i>(k ranním chválám v neděli)</i>	
Iam, Christe, sol iustitiae	91
<i>(k ranním chválám ve všední den)</i>	
Dei fide, qua vivimus	93
<i>(k modlitbě uprostřed dne)</i>	

Svatý týden

De caritate	95
<i>(na Zelený čtvrtek při obřadu mytí nohou)</i>	
Vexilla regis prodeunt	99
<i>(k nešporám ve Svatém týdnu)</i>	
Pange, lingua, gloriosi proelium certaminis	103
<i>(k modlitbě se čtením ve Svatém týdnu)</i>	
En acetum, fel, arundo	105
<i>(k ranním chválám ve Svatém týdnu)</i>	
Celsae salutis gaudia	109
<i>(k modlitbě uprostřed dne ve Svatém týdnu)</i>	

Ve velikonoční době

Aurora lucis rutilat	111
<i>(k ranním chválám neděle Zmrtvýchvstání)</i>	
Ad coenam Agni providi	113
<i>(k nešporám neděle Zmrtvýchvstání)</i>	
Iesu, redemptor saeculi	117
<i>(k modlitbě na závěr dne)</i>	
Iam surgit hora tertia	119
<i>(k modlitbě uprostřed dne)</i>	

Na slavnost Seslání Ducha svatého

Veni, Creator Spiritus	121
<i>(ke 2. nešporám)</i>	

Období během roku

Splendor paternae gloriae	123
<i>(k ranním chválám v pondělí 1. týdne)</i>	
Aeterne rerum conditor	127
<i>(k ranním chválám v neděli 1. a 3. týdne)</i>	
Deus, creator omnium	129
<i>(k 1. nešporám v neděli 1. týdne)</i>	
Te lucis ante terminum	133
<i>(k modlitbě na závěr dne)</i>	
Christe, qui splendor et dies	135
<i>(k modlitbě na závěr dne)</i>	

Na slavnost Nejsvětějšího Těla a Krve Páně – Boží Tělo

Pange, lingua, gloriosi corporis mysterium	137
<i>(k 1. nešporám)</i>	
Verbum supernum prodiens nec Patris linquens dexteram	141
<i>(k ranním chválám)</i>	

<i>Na svátek Nejsvětějšího jména Ježíš</i>	
Iesu dulcis memoria	143
<i>K uctívání Nejsvětější svátosti</i>	
Adoro te devote	145
<i>Pro neděle, slavnosti a svátky</i>	
Te Deum	147
<i>(k modlitbě se čtením)</i>	
Doslov.	151
Poznámka k překladu.	161

VEXILLA REGIS
Výbor z latinské duchovní poezie

Přeložila Markéta Koronthályová
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.
v Praze roku 2013 jako svou 1126. publikaci
Vydání druhé, opravené, ve Vyšehradu první
AA 2,62. Stran 168
Odpovědný redaktor Filip Outrata
Vytiskla tiskárna Finidr, s r. o.
Doporučená cena 248 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-340-5